

Средњовековна култура Срба

Културна подручја на Балкану

Култура у средњем веку има изразито верско обележје. Књижевност, сликарство, скулптура и велики део грађевина углавном су подређени црквеним потребама. Средњовековно уметничко стваралаштво прожето је верским духом.

Језик и писмо

Словени су у време мисионарског деловања **Константина (Ћирила) и Методија** добили своје прво писмо – глагољицу, а друго писмо – ћирилицу добили су за време њихових ученика **Климент и Наума**. Та писма омогућила су развој књижевности на народним словенским језицима.

Књижевност

Најстарији српски писани споменик потиче из XII века, то је **Јеванђеље Немањиног брата, захумског кнеза Мирослава** писано ћирилицом. У XII веку је написан и **Летопис попа Дукљанина или Барски родослов**, спис о историји Јужних Словена на латинском језику.

Домаћа књижевност се знатније развија од 1219. године, а заступљена је хагиографијама посвећеним првим српским светитељима. **Житије Светог Симеона** написали су независно један од другог, његови синови, архиепископ Сава и Стефан Првовенчани. Средином XIII века Савин ученик Доментијан написао је **Житије Светог Симеона и Житије Светог Саве**, а Почетком XIV века монах Теодосије је прерадио ова житија и прилагодио их захтевима новог времена. **Архиепископ Данило II** је написао дело **Житије краљева и архиепископа српских** које обухвата биографије краља Уроша, краљице Јелене и њихових синова Драгутина и Милутина.

Правни списи

Први писани закони у Србији били су црквени преводи византијског права. Један од најстаријих превода је велики зборник црквених и правних прописа **Номоканон или Крмчија Светог Саве**. Најзначајнији правни споменик код Срба у средњем веку је свакако **Законик цара Стефана Душана**, донет на саборима у Скопљу 1349. и Серу 1354. године.

Уметност

Српска средњовековна уметност, као и у већини земаља тога доба представљена је архитектуром и сликарством. Архитектура је заступљена градњом цркава и манастира, а била је под снажним утицајем западног градитељства из приморских градова и из Византије. Према тим утицајима у српској архитектури су заступљена 3 правца: рашка школа, српско-византијски стил и моравска школа.

Рашка школа је спој византијске и западне архитектуре. Развија се крајем XII и почетком XIII века. Том стилу припадају **Студеница** Стефана Немање, **Жича** Стефана Првовенчаног, **Сопоћани** краља Уроша, **Градац** краљице Јелене, **Ариље** краља Драгутина. **Српско византијски** стил преовладава после Милутинових освајања у Македонији. То су Милутинова Црква у Хиландару, **Грачаница**, Богородица Љевишка.

Моравска школа представља синтезу ранијих стилова, а настаје у другој половини XIV века. Од тада манастире поред владара подижу и локални господари. Најзначајнији су **Раваница** кнеза Лазара, Љубостиња кнегиње Милице, **Манасија** деспота Стефана Лазаревића.

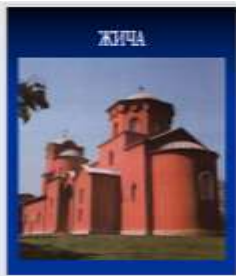
Сликарство је заступљено фрескама и иконама. Најпознатија **фреска** је **Бели Анђео** у манастиру Милешеви.

1

2

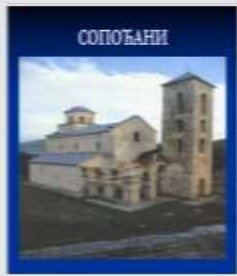
3

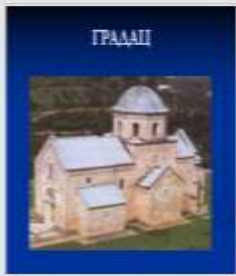
4

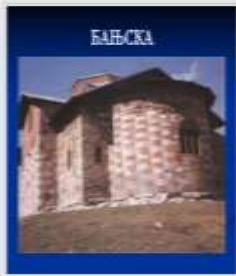
5

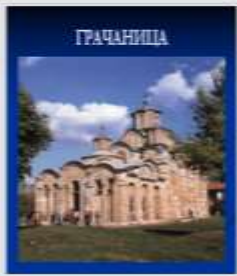
6

7

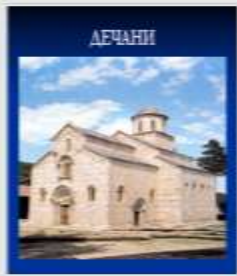
8

9

10

11

12

13